

Environmentální etika

hlubinná ekologie I. & etické principy

Hlubinná ekologie I.

- Základní východiska hlubinné ekologie
- Environmentální krize existuje, protože špatně poznáváme svět (pouze rozum a smysly)
- Environmentální krize existuje, protože takto vidění svět (rozumem a smysly) staví do středu člověka v individuálním slova smyslu
- Environmentální krize je pouze projevem hlubší krize (Naess) ochuzení našeho já, které je nutné proměnit a nahradit Já

Hlubinná ekologie II.

- První odbočka – Josef Šafařík a herecký paradox I.
- Denis Diderot – herecký paradox
- Co potřebuje velký herec, aby obstál na jevišti divadla?
- Hodně nebo málo citu? – citu co nejméně /“naprostý nedostatek citovosti připravuje velké herce“/, protože schopnost „klamat diváky napodobením“ je předpokladem herectví
- Herec je Diderotovi „přirozený“ člověk, který musí hrát nepřirozeně – buď bláznit (vžívat se do role) nebo klamat (stát se rolí, kterou není)

Hlubinná ekologie III.

- První odbočka – Josef Šafařík a herecký paradox II.
- Počátek minulého století – Luigi Pirandello
- /Šest postav hledá autora, Každý má svou pravdu, Jindřich IV./
- Paradox již není o problematičnosti herce, který hraje něco co není, ale o problematičnosti člověka – člověk se stal hercem – hraje hry (hru profese, hru přátelství, hru lásky), ale nemá žádné navázání, které by jeho role – či masky – činilo skutečnými.
- Příklady: hra „Život, který jsem Ti dala“ – matka odmítá vzít na vědomí smrt syna a chová se jako by byl živý – a ten syn působí daleko živěji než jakákoliv jiná postava.
- Pirandello – herec, hra, maska je to co jsme, ale za maskou není žádný člověk – herec je tvor přirozený, ale člověk je problém – lidé už nejsou.

Hlubinná ekologie IV.

- První odbočka – Josef Šafařík a herecký paradox III.
- Chceme-li být dnes někým, musíme si nasadit masku, či spíše nikdy si nesundávejte své masky, protože pod nimi už nic nemáme. /L. Pirandello/
- E. G. Craig – strojová civilizace potřebuje lidi, kteří se odpoutají od své přirozenosti a svého emočního světa, protože lidská přirozenost míří směrem od strojovosti, předvídatelnosti a ovladatelnosti, ovšem dnes musíme, vzhledem k velikosti a charakteru civilizace lidi ovládat, ať už se nám to líbí či nikoliv. Ideálem je člověk, který emoce neprožívá, ale pouze využívá.

Hlubinná ekologie V.

- První odbočka – Josef Šafařík a herecký paradox VI.
- Samo divadlo na otázku po strojovosti odpovědělo absurdním dramatem
- Podle Josefa Šafaříka je absurdní divadlo (např. S. Beckett a jeho Konec hry) ukázkou jak může existovat člověk, který se chce stát loutkou – člověk se nemůže mimix-tirnix odlidštit a začít fungovat jako stroj – protože utrpení, které v existenci „stroje“ zažívá je lidské a přirozeně nesnesitelné.
- Snaha opustit svět lidské přirozenosti a emocí končí nikoliv bezproblémovou „strojovou“ existencí člověka, ale snadno naležitelným lidským utrpením.

Hlubinná ekologie VI.

- První odbočka – Josef Šafařík a herecký paradox V.
- Josef Šafařík na konec tohoto divadelního exkurzu říká, že problém je v tom, že strojovost a rozumovost, která nám umožnila takový rozvoj a takové podmínky, jaké byly ještě před 200 lety nepředstavitelné, zároveň pustoší naší přirozenost a řešením není proměna do masek či strojů, protože tak existovat nemůžeme. Řešení – existuje-li – musí rozdělit naše myšlenkové schopnosti na:
  - Rozumovost kontra rozumnost.

Hlubinná ekologie VII.

- Rozumovost kontra rozumnost.
- Rozumnost je schopnost poznat meze vlastního poznání i významu (a to směrem méně i směrem více).
- Rozumovost je víra, že jedna část naší bytosti poznává bez omezení celý svět a zatímco pouze racionální je skutečné, iracionální je pouze dosud neprobádané a neovládnuté rozumem – iluze a fikce.
- Rozumovost je člověk ovládnutý chladným kalkulem, rozumnost je schopnost v důležitých věcech nepočítat.
- Příklad s ženami, které sežral krokodýl.

Hlubinná ekologie VIII.

- Dáme-li Josefu Šafaříkovi alespoň v něčem za pravdu, pak souhlasíme s některými východisky hlubinné ekologie:
- Environmentální krize existuje, protože špatně poznáváme svět (pouze rozum a smysly).
- Environmentální krize existuje, protože takto vidění svět (rozumem a smysly) staví do středu člověka v individuálním slova smyslu (Šafařík by řekl – masku, roli, postavu, namísto skutečného přirozeného já.)
- Environmentální krize je pouze projevem hlubší krize (Naess) ochuzení našeho já, které je nutné proměnit a nahradit Já

Hlubinná ekologie IX.

- Hlubinná ekologie má v tomto smyslu pravdu /pouze můj názor/ - chladný kalkul, jakkoliv užitečný, nám v řešení environmentální krize z dlouhodobé perspektivy nepomůže.
- Zůstává nám otázka, zda je stejně přesvědčivé i řešení, které nám hlubinná ekologie nabízí.
- Podívejme se na něj.

Hlubinná ekologie X.

- Hlubinná ekologie Arne Naesse
- stručně k životu Arne Naesse
- /dětství, předválečné období, válka, do roku 1968, po roce 1968/
- významné rysy A. Naesse
- /panzercharakter, odmítnutí západní kultury, přijetí pluralismu, filosofické zázemí
- Hlubinná ekologie Arne Naesse – dosavadní výklady /E. Kohák, H. Librová, hlubinní ekologové/
- Hlubinná ekologie Arne Naesse – okolnosti první poloviny 70. let a co jim předcházelo

Etické principy I.

- Rychle k odpočinku:
- Příklady etických principů a jejich role v našem rozhodování.
- Přiřad'te prosím k následujícím kritériím název jejich etického principu.
- Seřad'te je prosím od nejdůležitějšího k nejméně důležitému.
- Ujasněte si proč jste je seřadili tak, jak jste je seřadili.